




בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה



"תורת דוד"

השיעור השבועי

פרשת וירא

תשפ"ד

(שנה ז', גליון מס' 314)



שיעורי הרב אליהו בר חן

e0527191965@gmail.com | 052-719-1965



זמני כניסת ויציאת השבת:

רבינו תם:	יציאה:	כניסה:	
18:01	17:24	16:10	ירושלים:
18:02	17:25	16:30	תל אביב:
18:00	17:23	16:19	חיפה:
18:03	17:26	16:30	באר שבע:

הלימוד, מוקדש לרפואתם השלימה, של:

שושנה סולטנה בת מרים

שרה בת סוליקא

דינה בת סוליקא

אסתר בת תמר

שרית בת גילה

פאני פרוחה בת רחל

הרב רפאל פנחס בן מרים רמו

רפאל מנחם בן רות רדואה

הרב יוסף בן רחל

חיים נתן צבי בן שרה

מרדכי בן רינה

מאיר בן נעמי

אליהו לוזון בן גד



פרשת וירא התשפ"ד

"מי יעלה לנו השמימה"

א. "ויירא אליו יהוה באלני ממרא, והוא ישב פתח האהל, כחם היום. וישא עיניו, וירא, והנה שלשה אנשים נצבים עליו, וירא, וירץ לקראתם מפתח האהל, וישתחו ארצה", (בראשית, יח', א' - ב').

"ותצחק שרה בקרבה, לאמר, אחרי בלתי היתה לי עדנה, ואדני זקן. ויאמר יהוה אל אברהם, למה זה צחקה שרה, לאמר, האף אמנם אלד ואני זקנת. היפלא מיהוה דבר, למועד אשוב אליך, כעת חיה ולשרה בן", (בראשית, יח', יב' - יד').

ב. בעניין חטא אדם הראשון, ידועים דברי ה"זוהר הקדוש" בכמה וכמה מקומות¹, שהיו האבות הקדושים, צריכים לעבור בירור אחר בירור, בכדי להסיר מהם את הזוהמא, ובכדי להביא לעולם יב' שבטי י-ה, וזה לשון קודשו ב"תיקוני זוהר"²:

"ודא הוה חטא דחנה, דהטיל בה נחש זוהמא, דאיהו עופרת דאתערב בטפה (נוסחאות אחרות: בכספא) חוורא כספא מזוקק.

ולא אתדפי זוהמא מניה, עד דאתא אברהם ועאל בנורא, ואתלבן כספא,

ונפיק עופרת לבר, דאיהו ישמעאל.

ואתמר, באדם, מושך בערלתו הוה,

אתערב ערבובגא בדהבא, אצטריף ביצחק,

ואפיק זוהמא לבר, ודא עשו.

ביעקב נח, ואשתרש, ואפיק תולדין,

¹ חלק א', דף נב' ע"ב.

חלק ג', דף קיא' ע"ב.

² תיקון ע', דף קכח' ע"ב.



וְאֶתְרַבִּי עַץ הַחַיִּים בְּעֵנְפוֹי וְשָׁרְשׁוֹי³.

והנה, כתב רבינו מרדכי הכהן זיע"א⁴:

"אברם, מְנִיָן 'מְגֵר'⁵, שבא מתרח שנתגייר,

ו-'גֵרִים' לוֹ לַהֲתַגִּייר⁶, ו-'רְגָם' צלמי אביו⁷, ו-'גִמְר' שלימות אדם ותיקונו⁸,

³ ותרגום דברי הקדושים, על פי ביאור "מתוק מדבש" - להגה"ק רבינו דניאל פריש זיע"א:

וכעין זה, היה חטאה של חוה, שהטיל בה הנחש זוהמא, שהיא דומה לעופרת, שנתערבה בטיפה לבנה של זרע קודש של אדם הראשון,

שהיה נקי כמו כסף מזוקק, ואז נדבקה זוהמת הנחש גם באדם הראשון.

ולא נטהרה הזוהמא ממנו, עד שבא אברהם ונכנס באש, ונתלבן הכסף,

דהיינו, שנתברר הטוב, שהוא סוד החסד,

ויצא העופרת לחוץ, שהוא ישמעאל,

ובו נכללה, הזוהמא של החסד.

ונאמר באדם הראשון (סנהדרין, לח' ע"ב), שהמשיך עליו הקליפה והזוהמא, הנקראת ערלה,

ובזה, נתערב תערובת בזהב,

דהיינו, שנתערבה הקליפה, בבחינת הגבורה דקדושה,

וזה נצטרף ביצחק שהיה בגבורה, והוציא את הזוהמת הגבורה לחוץ, וזהו עשיו.

ביעקב, נח ונתקן אדם הראשון, ונשרש בו,

לכן אמרו חז"ל (בבא מציעא, פד' ע"א), 'שופריה דיעקב, מעין שופריה דאדם הראשון',

ועל ידי יעקב, נתגדל העץ החיים, שהוא סוד התפארת,

בענפיו, שהם יב' גבולי אלכסון שבתפארת, ששם שורשי נשמות של יב' שבטים,

ושורשיו של יעקב, למעלה בחכמה העליונה, בסוד, ישראל עלה במחשבה.

⁴ בספרו הקדוש "שפתי כהן" עה"ת, בריש פרשת "לך לך" (בראשית, יב' - א').

⁵ "אברם", עולה בגימטריא למניין 243.

וכמו כן, מילת "מְגֵר", עולה בגימטריא למניין 243.

⁶ מילת "גֵרִים", עולה כמניין הנ"ל.

⁷ מילת "רְגָם", עולה כמניין הנ"ל.



וכן 'אברם', במספר קטן 'אדם'⁹.
 'ויאמר ה' אל אַבְרָם, לֵךְ לְךָ וגו' -
 לפי שהיה אברהם משוטט בדעתו, איך נולד מטיפת עובד עבודה זרה,
 והיום או מחר, יבזו אותו, ויאמרו לו מי היה אביך.
 לכך אמר לו הקדוש ברוך הוא, כלך מזו המחשבה,
 אני אעשה אותך בריה חדשה, ולכך שינה שמו,
 לומר, שאותו שהיה בן תרח, שמו אברם, וזה שמו אברהם.
 וגם, לא יאמר בארץ פלונית נולד,
 אלא, בריה חדשה, שנתחדש בארץ ישראל, בחלקו של הקדוש ברוך הוא,
 לזה אמר לו - 'לֵךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ', אל הארץ שמשם לוקח עפרך,
 כמו שאמרו ז"ל¹⁰, **ש'אדם הראשון לוקח עפרו ממקום כפרתו.**
 ואברהם, הוא תיקונו של אדם,
 אם כן, לצורכך אני שולחך, לזקק עפרך ...
 ולזה, אמר לו שְׁיִשְׁנָה שלושה יסודות¹¹,
'מֵאַרְצְךָ' - יסוד העפר, 'וּמִמּוֹלַדְתְּךָ' - יסוד האש ... 'וּמִבֵּית אָבִיךָ' - זה יסוד
המים".

⁸ מילת "גמר", עולה כמניין הנ"ל.

⁹ "אברם" בגימטריא קטנה, עולה למניין 9,

וכמו כן, מילת "אדם" בגימטריא קטנה, למניין 9.

¹⁰ בראשית רבה, פרשה יד', ח'.

¹¹ ישנם ד' יסודות: עפר, מים, אש, רוח.

ברם, לא הזכיר רבינו זיע"א את עניין ה"רוח", שכן הוא נתקן בעת שינוי השם.



ג. על מאמר הכתוב¹², "ויקח אברהם את שרי אשתו לוט בן אחיו, ואת כל רכושם אשר רכשו, ואת הנפש אשר עשו בחרון, ויצאו ללכת ארצה כנען, ויבאו ארצה כנען", תירגם אונקלוס:

"וידבר אברהם את שרי אשתה ואת לוט בר אחיה, ואת כל קנניהון די קנו, ואת נפשתא דשעבידו לאורייתא בחרון, ונפקו למיזל לארעא דכנען, ואתו לארעא דכנען".

ומבואר מדבריו הקדושים:

שהיה אברהם אע"ה, עוסק בדברי התורה הקדושה, ואף מלמדה לאחרים.

וכמו כן, מצינו בדברי רבותינו ז"ל¹³:

"מלמד, שזימן הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו, שתי כליותיו - כשני חכמים,

והיו מבינות אותו, ויועצות אותו, ומלמדות אותו חכמה כל הלילה,

שנאמר¹⁴, 'אברהם את ה' אשר יעצני, אף גילות יסרוני כליותי'".

והנה, מצוות מילה, פותחת את ליבו של האדם לדברי התורה הקדושה, וכפי שכתב הגה"ק רבינו עקיבא איגר זיע"א¹⁵, בשם הגה"ק בעל "עוללות אפרים" זיע"א^{16 17}:

"שמילה חיצונית, היא סיבה למילה פנימית מעורלת לב,

כשימול עורלת לבבו, אז יהיו חדרי ליבו פתוחים להבין ולהשכיל".

וכתב על זה, רבינו עקיבא איגר זיע"א:

¹² בראשית, יב' - ה'.

¹³ אבות דרבי נתן, (נוסחא א', פרק לג').

¹⁴ תהילים, טז' - ז'.

¹⁵ שו"ת רע"א, מהדורה קמא, סימן מב'.

¹⁶ לרבינו בעל ה"כלי יקר" זיע"א.

¹⁷ במאמר שצב'.



"אם כן, מילה, מבוא למילת הלב להבין ולהשכיל בתורה ומצוות,

אם כן יש לומר, ד- 'אם לא בריתי'¹⁸, היינו גם כן מילה,

דעל ידי זה בא לשערי תורה, להגות יומם ולילה".

וראיה לדבריו הקדושים, ממה שהעידה התורה הקדושה על אברהם אע"ה, לאחר פטירתו,

ולכאורה, שהוא עדות על עסקו בתורה, לאחר שקיים בעצמו את מצוות "ברית המילה",

שכן, על מאמר הכתוב¹⁹, "עֲקֹב אֲשֶׁר שָׁמַע אֶבְרָהָם בְּקֶלְי, וַיִּשְׁמַר מִשְׁמֶרְתִּי, מִצֹּתֵי חֻקֹּתַי וְתוֹרָתַי", כתב רש"י הקדוש:

'שָׁמַע אֶבְרָהָם בְּקֶלְי - כשניסיתי אותו.

וַיִּשְׁמַר מִשְׁמֶרְתִּי - גזירות להרחקה על אזהרות שבתורה,

כגון, שניות לעריות²⁰, ושבות לשבת.

מִצֹּתֵי - דברים שאילו לא נכתבו, ראויין הם להצטוות,

כגון, גזל ושפיכות דמים.

חֻקֹּתַי - דברים שיצר הרע ואומות העולם, משיבין עליהם,

כגון, אכילת חזיר ולבישת שעטנז,

שאינן טעם בדבר, אלא, גזירת המלך וחקותיו על עבדיו.

וְתוֹרָתַי - להביא תורה שבעל פה, הלכה למשה מסיני".

ולהלך יתבאר בזה עוד.

ד. כבר נתבאר לנו באות ב', שאברהם אע"ה, בא לתקן את אדם הראשון,

ושתכלית התיקון והבירור, הושלם ביעקב אע"ה.

¹⁸ ירמיה, לג' - כה'.

¹⁹ בראשית, כו' - ה'.

²⁰ יבמות, כא' ע"א.



ועל פי זה, אפשר לבאר כמין חומר, את מאמר רבותינו ז"ל²¹ :

"שופריה דיעקב אבינו, מעין שופריה דאדם הראשון",

**שכן, לאחר התיקון והבירור, היה זיו איקונין של יעקב אע"ה נקי ובר מן החטא,
כפי שהיה אצל אדם הראשון קודם החטא.**

והנה, ידועים ומפורסמים דברי ה"פרדס יוסף" זיע"א²² :

"איתא בכלי יקר ובעוללות אפרים -

דלאדם יש ד' שמות, אדם - איש - אנוש - גבר,

וב-ג', יש לשון רבים, אישים - אנשים - גברים,

אבל אדם, לא שייך לשום רבים, אדמים ...

וזה שאמרו²³ , **'אתם קרויים אדם, ולא אומות העולם' ."**

ובביאור דבריהם הקדושים, נקדים, כדלהלן.

דהנה, על הפסוק²⁴ , **"וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טַמְאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם, וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת
הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא, וַיִּקְרְבוּ לְפָנָיו מִשָּׁה וְלִפְנֵי אֶהְרֹן, בַּיּוֹם הַהוּא",** ביאר רבי יוסי
הגלילי²⁵ :

שהיו אלו נושאי ארונו של יוסף,

וב"בעל הטורים", מצא לזה נוטריקון ורמז :

שכן, המילים, "אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם", עולים בגימטריא 1528,

וכמו כן, המילים, "אילו שהיו נשאת ארונו של יוסף", עולים בגימטריא כד.

²¹ בבא מציעא, פד' ע"א.

²² להגה"ק רבי יוסף פאצאנאווסקי זיע"א.

על פרשת "שמות", פרק א', פסוק ה'.

²³ יבמות, סא' ע"ב.

²⁴ במדבר, ט' - ו'.

²⁵ סוכה, כה' ע"א.



ומבואר אם כן :

ש"אָדָם", היינו, יוסף הצדיק ע"ה.

והנה, מצינו במסכת ברכות ²⁶ :

"האי מאן דעייל למתא, ודחיל מעינא בישא ...

לימא הכי, אנא פלוני בר פלוני, מזרעא דיוסף קאתינא, דלא שלטא ביה עינא
בישא",

ונתקשו בזה הרב חיד"א והמהרש"א זיע"א :

היאך יוכל האדם לומר דברי שקר, ואף על פי שאינו משבט יוסף?

ותירץ בזה הרב חיד"א זיע"א, בספרו הקדוש "דבש לפיי" ²⁷ :

"ומה גם, לפי מה שכתבו גורי האר"י זצ"ל, דיוסף הצדיק היה נפש אדם
הראשון,

וכמו שכתוב בנושאי ארונו של יוסף, 'לְנַפְשׁ אָדָם' ²⁸,

אם כן, שפיר מצי כל אדם מישראל לומר - אנא מזרעא דיוסף קאתינא,

דאבוהון דכולהו אדם".

ומבואר אם כן :

ש"אָדָם", היינו, יוסף הצדיק ע"ה.

ומעתה, נשכיל ונבין, את דבריו של ה"פרדס יוסף" :

שכן, היות ויוסף הצדיק ע"ה נקרא בשם "אָדָם",

ממילא, הגדרת המילה "אָדָם", היא "קדושת הברית", אשר נתבררה על ידי
יוסף הצדיק ע"ה -

ואשר היא שייכת דווקא בעם ישראל.

²⁶ נה' ע"ב.

²⁷ מערכת ע'.

²⁸ במדבר, ט' - ו'.



ולפיכך, למילת "אָדָם", לא שייך ריבוי,

באשר ²⁹, "אתם קרויים אדם, ולא אומות העולם".

וכבר ידועים ומפורסמים, דבריו של רש"י הקדוש, על מאמר הכתוב ³⁰, "וַיִּשְׁרָאֵל אָהַב אֶת יוֹסֵף מִכָּל בְּנָיו, כִּי בֶן זִקְנִים הוּא לוֹ, וַעֲשֵׂה לוֹ כְּתֻנֹת פָּסִים":
"שהיה זיו איקונין שלו, דומה לו".

ולאור המתבאר בדברינו, נשכיל ונבין:

שלאחר שתיקן אברהם אע"ה את אדם הראשון ³¹, והושלם התיקון בעת לידתו של יעקב אע"ה ³², ולפיכך היה יעקב אע"ה דומה בזיו פניו לאדם הראשון ^{33 34}, ממילא אם כן, יוסף הצדיק ע"ה שתיקן את "מידת היסוד", היה דומה בזיו איקונין שלו, לאביו יעקב אע"ה אשר היה דומה לאדם הראשון, ולפיכך, נקרא יוסף הצדיק ע"ה, בשם ³⁵, "וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טָמְאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם".

ה. במסכת מנחות ³⁶, מצינו:

"יבא טוב, ויקבל טוב, מטוב לטובים.

יבא טוב, זה משה,

דכתיב ³⁷, 'וַתֵּרָא אֶתֹּךָ כִּי טוֹב הוּא'.

²⁹ יבמות, סא' ע"ב.

³⁰ בראשית, לז' - ג'.

³¹ כמבואר באות ב'.

³² כמבואר באות ב'.

³³ כמבואר באות ז.

³⁴ עיין עוד בזה בהערה מס' 3, וברוך ה' שזיכנו לכווין לדבר אמת.

³⁵ במדבר, ט' - ו'.

³⁶ נג' ע"ב.



ויקבל טוב, זו תורה,

דכתיב ³⁸, 'כי לקח טוב נתתי לכם'.

מטוב, זה הקדוש ברוך הוא,

דכתיב ³⁹, 'טוב ה' לפלי'.

לטובים, אלו ישראל,

דכתיב ⁴⁰, 'היטיבה ה' לטובים'.

והנה, על הפסוק ⁴¹, "ותהר האשה ותלד בן, ותרא אתו כי טוב הוא, ותצפנהו
שְׁלֵשָׁה יָרְחִים", מצינו במסכת סוטה ⁴² :

"נולד כשהוא מהול" ⁴³,

והיינו :

**שטעם הדבר שנקרא משה רע"ה "טוב", הוא מחמת שנולד כשהוא מהול, בסוד
"קדושת הברית - מקור הדעת".**

ונראה לבאר בזה :

שטעם הדבר, שימי חייו של יעקב אע"ה בארץ מצרים, היו כמניין טו"ב שנים -

ואשר מכוחם, התקין לבני ישראל, את שם א-ה-ו-ה, מקור הדעת.

³⁷ שמות, ב' - ב'.

³⁸ משלי, ד' - ב'.

³⁹ תהילים, קמה' - ט'.

⁴⁰ תהילים, קכה' - ד'.

⁴¹ שמות, ב' - ב'.

⁴² יב' ע"א.

⁴³ וביאר בזה, רבינו המהרש"א (ב"חידושי אגדות"):

"כי העורלה, הוא דיבוק היצר הרע, שנקרא 'ערל גם רע' (סוכה, נב' ע"א),

ובהפך, בהסרת העורלה, נקרא טוב".



וכמו כן, טעם הדבר, שיוסף הצדיק ע"ה נמכר למצרים בגיל טו"ב שנים⁴⁴. הוא, בכדי לתקן מקום למשה רע"ה, הנקרא "טוב", הגדור ושמור ב"קדושת הברית - מקור הדעת".

והנה, על הפסוק⁴⁵, "אֵלֶּה תִּלְדוּת יַעֲקֹב, יוֹסֵף, בֶּן שִׁבְעַ עָשָׂרָה שָׁנָה הָיָה רֵעָה אֶת אָחִיו בְּצֹאן, וְהוּא נָעַר אֶת בְּנֵי בְלָהָה וְאֶת בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו, וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת דְּבַרְתֶּם רָעָה אֶל אֲבִיהֶם", דרשו רבותינו ז"ל⁴⁶:

"אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָן ... כָּל מֵה שְׁאִירַע לָזָה אִירַע לָזָה" וכו'.
ומבואר:

שהיו ביוסף הצדיק ע"ה, את כל מעלותיו ותכונותיו של אביו - יעקב אע"ה, ובפרט, שכבר נתבאר לעיל באות ד', שהיה יוסף הצדיק ע"ה דומה לאביו - יעקב אע"ה - אשר היה דומה לאדם הראשון, לאחר שבירר וזיקק את תיקונו. ולפיכך:

משה רע"ה, הקשור ליוסף הצדיק ע"ה וליעקב אע"ה, אשר תיקנו יחד את חטאו של אדם הראשון, על ידי תיקון טו"ב שנים -

בסוד "קדושת הברית - מקור הדעת",

הוא שהעלה את ארונו של יוסף הצדיק ע"ה מארץ מצרים,

שכן, הוא שתיקן לכל נשמות ישראל, את סוד "קדושת הברית - מקור הדעת".

ו. ומעתה, צא ולמד, שהמתקן את בריתו, בסוד "קדושת הברית - מקור הדעת", הרי הוא נעשה "שר החסד ושר התורה, לדורו ולדורות עולם".

הראשון שבהם, הרי הוא אברהם אע"ה:

אשר היה "שר החסד ושר התורה, לדורו ולדורות עולם",

⁴⁴ בראשית, לז' - ב'.

⁴⁵ בראשית, לז' - ב'.

⁴⁶ בראשית רבה, פרשה פד', ו'.



וכמו שנתבאר, וכמו שיתבאר עוד.

והשני שבהם, הרי הוא יוסף הצדיק ע"ה -

דהנה, את הפסוק ⁴⁷, "יַעֲשֶׂה פְּרָעָה, וַיִּפְקֹד פְּקָדִים עַל הָאָרֶץ, וַחֲמֵשׁ אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְעַת שָׁנֵי הַשָּׁבַע", תירגם אונקלוס:

"יַעֲבֹד פְּרָעָה, וַיִּמְנֵי מְהִימְנִין עַל אֶרֶץ, וַיִּזְרֹז יַת אֶרֶץ דְּמִצְרַיִם בְּשִׁבְעַת שָׁנֵי שׁוֹבְעָא".

והנה, פירוש המילים "וימנני מהימנין", הינו, ימנה אנשים נאמנים.

והדבר צריך ביאור:

היכן מונחים מילים אלו, בתוך המילים "ויפקד פקדים"?

וראיתי בספר הקדוש ⁴⁸ "בן לאשרי - ברכה משולשת", שביאר בזה, על פי הספרים הקדושים:

שבכל מקום שכוח הרע נמצא בתוקפו, סימן הוא שיש שם הכנה גדולה לענייני קדושה,

ומחמת שהיו המצריים שטופי זימה גדולים ביותר ^{49 50}, והיתה בהם טומאה גדולה עד למאוד -

הוצרך הקדוש ברוך הוא, להוריד את יוסף הצדיק למצרים, בכדי שיתן שם הכנה של קדושה, לאותם ס' ריבוא נשמות שיהיו שם.

וטעם הדבר, שדווקא יוסף הצדיק הורד לשם:

⁴⁷ בראשית, מא' - לד'.

⁴⁸ להגה"ק רבי יצחק הכהן הוברמן זיע"א, הצדיק מרעננה,

לפרשת "מקץ", ח"א, עמודים תקצג'-תקצד'.

⁴⁹ כמו שנאמר (בראשית, מב' - ט')::

"עָרֹת הָאָרֶץ".

⁵⁰ כמו שנאמר (יחזקאל, כג' - כ')::

"זָרְמַת סוֹסִים זָרְמַתם".



הוא מחמת שמידת ה"יסוד", שהיתה בו ביוסף הצדיק, אשר זיו איקונין שלו היה דומה לשל יעקב אע"ה - אשר היה דומה לאדם הראשון קודם החטא, היוותה, כוח משקל כנגד זוהמת מצרים, וכמו שדרשו רבותינו ז"ל⁵¹ :

"יוסף גרד למצרים, ונגדר עצמו מן הערוה - ונגדרו ישראל בזכותו".

וידוע⁵², שכל דבר הנמצא ברשותו של האדם, הוא משורש נפשו, ובפרט, באוכל שברשותו.

ואם כן, כאשר יוסף הצדיק, הוא היסוד של מידת ה"יסוד" - כל האוכל שברשותו, הרי הוא שייך בקדושה זו.

ולפיכך, סיבב הקדוש ברוך הוא - שתהיה התבואה של האומה המצרית, הפרוצים בעריות, אצל יוסף הצדיק הגדור מן העריות. ולפיכך, תירגם אונקלוס, את דבריו של יוסף הצדיק :

"ויפקד פקדים", "וימני מהימנין" - והיינו, תמנה אנשים נאמנים,

כיוון שלצורך השראת קדושה בתבואה, צריך איש קדוש ונאמן.

והנה, על הפסוק⁵³, "ויבניהו בן יהודע, בן איש חיל, רב פעלים מקבצאל, הוא הקה את שני אראל מואב, והוא גרד והקה את הארי בתוך הבאר ביום השלג", דרשו רבותינו ז"ל⁵⁴ :

⁵¹ ויקרא רבה, פרשה לב', ה'.

⁵² "תולדות יעקב יוסף", פרשת "בא".

"דגל מחנה אפרים", פרשת "לך לך".

"מאור עיניים", פרשת "ואתחנן".

⁵³ שמואל ב', כג' - ב'.



” בן איש חי - שאפילו במיתתו קרוי חי,

’רב פעלים מקבצאלי - שריבה וקבץ פועלים לתורה,

’הוא הפך את שני אראל מואבי - שלא הניח כמותו, לא במקדש ראשון ולא
במקדש שני,

’והוא נרד והפך את הארי בתוך הבור ביום השלג - איכא דאמרי, דתבר גזיזי
דברדא, ונחת וטבל⁵⁵. איכא דאמרי, דתנא סיפרא דבי רב, ביומא דסיתוא⁵⁶.”

ולפי זה, ביאר בספר הקדוש⁵⁷ ”בן לאשרי - ברכה משולשת”. כדלהלן.

דהנה, הגימטריא של הפסוק⁵⁸ ”ויאמר יוסף אל אחיו, גשו נא אלי ונגשו”,

עולה למניין - 1195.

וכמו כן, הגימטריא, של המילים, ”איש חי טבל ביום שלג, טוב שלט לחם”,

עולים למניין - 1195.

ללמדך:

שהיה יוסף הצדיק שומר על בריתו,

⁵⁴ ברכות, יח' ע"ב.

⁵⁵ היינו:

שבניהו בן יהוידע שבר חתיכות קרח, וירד לטבול לקריו, כדי לעסוק בתורה.

והנה, נתקשו בעלי התוספות (בבא קמא, פב' ע"ב. בד"ה "אתא איהו"):

שכן, רק לאחר כמה דורות, תיקן עזרא טבילה לבעל קרי, בכדי לעסוק בתורה?

וביאר:

שבניהו בן יהוידע, טבל בכדי לאכול חולין בטהרה.

⁵⁶ היינו:

שבניהו בן יהוידע, למד ביום אחד מימות החורף, יום שהוא קצר ביותר, את כל ספר "תורת כהנים".

⁵⁷ להגה"ק רבי יצחק הכהן הוברמן זיע"א, הצדיק מרעננה,

לפרשת "ויגש", ח"א, עמוד תרכו'.

⁵⁸ בראשית, מה' - ד'.



והיה מקדש ומטהר את עצמו,

ומחמת שכך, היה נקרא בשם "איש חי", והיה נקרא בשם "טוב".

ולפיכך, דווקא הוא עצמו, היה "שולט" על ה"לחם" - התבואה של האומה המצרית,

כי השומר על בריתו, משפיע את קדושתו גם על המזון שבאמתחתו.

ומדברי רבותינו אלו, למדנו:

א. שאדם המקפיד על קדושתו, וטובל לקריו, הרי הוא נקרא "איש חי",

ב. שאדם המקפיד על קדושתו, וטובל לקריו, הרי הוא נקרא "טוב".

והוסיף עוד לבאר בזה:

דהנה, "לחם" עולה בגימטריא, מניין 78,

ו-ג' פעמים שם הוי"ה ברוך הוא, גם כן עולים בגימטריא למניין זה,

ללמדך:

שהשומר על בריתו, משפיע את קדושתו ב-ג' עולמות,

עולם הבריאה, עולם היצירה, ועולם העשייה.

ומאחר ונתבאר לנו, שהיה משה רע"ה, דבוק וחבוק, ביוסף הצדיק ע"ה וביעקב

אע"ה אשר תיקנו את אדם הראשון, תיקון אשר התחיל באברהם אע"ה⁵⁹,

נראה ג' עניינים שהיו אצל משה רע"ה, כאשר היו אצל יוסף הצדיק ע"ה:

א. יוסף הצדיק ע"ה, פרנס את כל העולם כולו⁶⁰,

והוא בבחינת "צדיק יסוד עולם"⁶¹, שהוא צינור המעביר את כל הספירות

הקדושות אל כלל ישראל.

ומשה רע"ה, למד זאת ממנו,

⁵⁹ כמבואר באות ב'.

⁶⁰ בראשית, מב' - ו'.

⁶¹ "לקוטי תורה", פרשת "וישב".

שכן ה-מִן שאכלו בני ישראל במדבר, היה בזכותו ⁶²,

והוא היה "עמוד התורה", ו"מנהיגן של ישראל", ו"רבן של הבניאים".

ב. כתב ⁶³ ה"ילקוט ראובני":

ש-משה רע"ה, הוא בדרגה דיוסף.

ג. אצל יוסף הצדיק ע"ה, נאמר ⁶⁴, "אֵלֶּה תִּלְדוּת יַעֲקֹב, יוֹסֵף, בֶּן שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה רָעָה אֶת אָחִיו בְּצֹאן, וְהוּא נֶעַר אֶת בְּנֵי בְלָהָה וְאֶת בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו, וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת דְּבָתָם רָעָה אֶל אָבִיהֶם",

ואף אצל משה רע"ה, נאמר ⁶⁵, "וַתִּפְתַּח, וַתִּרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד, וְהִנֵּה נֶעַר בֶּכָה, וַתִּחַמַּל עָלָיו, וַתֹּאמֶר, מִיִּלְדֵי הָעֶבְרִים זֶה".

ד. לצורך הבנת עניינים אלו, והקִשְׁר שלהם לפרשת השבוע, נביא בזה, מספר קושיות מדברי רבותינו זיע"א. וכדלהלן:

א. על מאמר הכתוב ⁶⁶, "וַיִּפֹּל אֲבָרָם עַל פְּנֵיו וַיִּדְבֹּר אֶתוֹ אֱלֹהִים לְאִמְרֵי", כתב רש"י הקדוש:

"ממורא השכינה, שעד שלא מל לא היה בו כח לעמוד, ורוח הקדש נצבת עליו",

ונתקשה בזה, הגה"ק בעל "בת עין" זיע"א ⁶⁷:

והלא, הבורא ית"ש נגלה לאברהם אע"ה, כמה וכמה פעמים, קודם לזה,

והיה בכוחו של אברהם אע"ה, לקבל את ההתגלות, אף על פי שהוא לא היה מהול?

⁶² תענית, ט' ע"א.

⁶³ שמות, אות סו', ואות צד'.

⁶⁴ בראשית, לז' - ב'.

⁶⁵ שמות, ב' - ו'.

⁶⁶ בראשית, יז' - ג'.

⁶⁷ בפרשתן.



ב. על מאמר הכתוב ⁶⁸, "וַיִּנְרָא אֱלֹהֵי הַהָזָה בְּאֵלֶיךָ מִמְּרָא, וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל, כְּחֹם הַיּוֹם", נתקשה מו"ז הגה"ק רבינו עמור אביטבול זיע"א ⁶⁹ :

דהנה, ממשמעות הכתוב, מבואר, שהבורא ית"ש נגלה אליו, והלא, לא מצינו, שום אמירה או דיבור מהבורא ית"ש, לאברהם אע"ה, באותו העת?

ג. על מאמר הכתוב ⁷⁰, "וַיִּנְרָא אֱלֹהֵי הַהָזָה בְּאֵלֶיךָ מִמְּרָא, וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל, כְּחֹם הַיּוֹם", כתב רש"י הקדוש :

" פֶּתַח הָאֵהָל - לראות אם יש עובר ושב, ויכניסם בביתו, כְּחֹם הַיּוֹם - הוציא הקדוש ברוך הוא חמה מנרתיקה, שלא להטריחו באורחים ⁷¹,

ולפי שראהו מצטער שלא היו אורחים באים, הביא מלאכים עליו בדמות אנשים",

ונתקשה בזה, דודי הגה"ק רבי שלמה אסולין זיע"א ⁷² :

היכן מרומז דבר זה, בתוך המקראות?

ד. על מאמר הכתוב ⁷³, "וַיִּנְרָא אֱלֹהֵי הַהָזָה בְּאֵלֶיךָ מִמְּרָא, וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל, כְּחֹם הַיּוֹם", כתב רש"י הקדוש :

" בְּאֵלֶיךָ מִמְּרָא - הוא שנתן לו עצה על המילה, לפיכך נגלה אליו בחלקו ⁷⁴."

ונתקשה בזה, הגה"ק בעל "בת עין" זיע"א ⁷⁵ :

⁶⁸ בראשית, יח' - א'.

⁶⁹ בספרו הקדוש "עומר התנופה" בפרשתו.

⁷⁰ בראשית, יח' - א'.

⁷¹ בבא מציעא, פו' ע"ב.

⁷² בספרו הקדוש "שמן למאור" בפרשתו.

⁷³ בראשית, יח' - א'.

⁷⁴ בראשית רבה, פרשה מב', ח'.



מפני מה, נטל אברהם אע"ה עצה מ-ממרא, רק בעבור המילה, ולא בעבור שאר הניסיונות?

ה. על מאמר הכתובים ⁷⁶, "ויאמר יהוה אל אברהם, למה זה צחקך שרה, לאמר, האף אמנם אילד ואני זקנתי. היפלא מיהוה דבר, למועד אשוב אליך, כעת חיה ולשרה בן", נתקשה הגה"ק בעל "בת עין" זיע"א ⁷⁷ :

והלא, גם אברהם אע"ה, בא בדברים עם הבורא ית"ש בעניין זה,

וכמאמר הכתוב ⁷⁸, "ויפל אברהם על פניו, ויצחק, ויאמר בלבו, הלכן מאה שנה יולד, ואם שרה הבת תשעים שנה תלד",

ואם כן, צריך ביאור :

מפני מה, הקפיד הבורא ית"ש, על שרה אמנו ע"ה, בלבד?

ח. בביאור קושיות א' - ד' - ה', כתב הגה"ק בעל "בת עין" זיע"א ⁷⁹ :

"ולפרש כל זה -

הנה, ידוע, שמחמת שגגת חטא אדם הראשון לתערובת הרע בטוב, לכן זהו עיקר עבודתינו, לאכפיה לסטרא אחרא ⁸⁰, ולהפך חשוכא לנהורא ⁸¹, ולהגביר כח הקדושה על נפש הטבעית, שהוא בחינת 'גבורה' - בחינת תערובת רע בטוב.

⁷⁵ בפרשתן.

⁷⁶ בראשית, יח' - יג' - יד'.

⁷⁷ בפרשתן.

⁷⁸ בראשית, יז' - יז'.

⁷⁹ בפרשתן.

⁸⁰ היינו:

להכניע את יצרנו הרע.

⁸¹ היינו:

על ידי הכנעת יצרנו הרע, ממילא, אנו מצליחים להפך את החושך לאור.



היינו, להיות מופשט מגשמיות, ולהיות מואס בהבלי עולם הזה בתענוגי הגוף, תאוות הטבע הגשמיות.

וזאת היתה עבודת אבותינו, להיות מואס בעולם הזה.

ולכן, אברהם היה מופשט מגשמיות, במסירת נפשו ל-ה', בעשר ניסיונות, ויצחק, בעקידה, ויעקב, בעסק התורה.

שעל ידי זה, נזדככו מהטבעיות, להיות תשוקתם ודביקותם ל-ה' בלבד, בגודל התלהבות - בלי הפסק ל-ה'.

והנה, אברהם, אחר שיצא מכבשן האש מאור כשדים, היה מופשט לגמרי מבחינת טבעיות, ודבק בבחינת קדושה בשלימות, והיה יכול להסתכל בשכינה, בלי נפילה על פניו, מחמת שהיה למעלה מהטבע.

לכן, כשהבטיחו ה' להוליד לזקוניו, האמין ב-ה', כי ידע בעצמו, שהוא למעלה מן הטבע.

עד שנולד ישמעאל, שהוא בחינת 'סטרא אחרא', בחינת 'גבורות' [פסולת הקדושה], כי כן היה רצון הבורא ברוך הוא, ואז נתגבר קצת בחינת ה-'גבורות', בחינת 'אלהים', והוליד את ישמעאל, כשהיה בן שמונים שנה ושש שנים⁸², כמנין 'אלהים'⁸³,

מרמז, שנתגבר אז בחינת 'אלהים', בחינת 'גבורות', ונפל אברהם קצת ממדרגתו הראשונה, והרגיש בעצמו בחינת הנפילה זו.

⁸² בראשית, טז' - טז'.

⁸³ היינו:

שם 'אלהים', עולה בגימטריא למניין 86,

כמנין שנותיו של אברהם אע"ה, בעת לידתו את ישמעאל.



לכן, כשנגלה אליו ה' והבטיחו על לידת יצחק⁸⁴, נפל על פניו⁸⁵, והפיג לבו מלהאמין⁸⁶,

כי ידע בעצמו גודל שפלותו, והתגברות ה-'גבורות', ו-'סטרא אחרא', התגברות בחינת ישמעאל, ולא היה למעלה מן הטבע,

לכן, אי אפשר להוליד לזקוניו, שהיא למעלה מן הטבע,

עד שיזכך כבראשונה,

וזה, אי אפשר להיות עוד, כי אם על ידי 'מילה', שהוא בחינת 'תשובה', בחינת עליה למעלה מן הטבע, בחינת שם העצם בשלימות,

כמרומו בפסוק⁸⁷, 'מִי יַעֲלֶה לָנוּ הַשְּׁמַיְמָה', ראשי תיבות 'מילה',

⁸⁸ וסופי תיבות, 'שם העצם'⁸⁹,

לרמוז בפסוק, על בחינת 'מילה', בבחינת עליה⁹⁰, על ידי בחינת תשובה⁹¹.

וידע אברהם כל זה, שאי אפשר לו עוד לעלות למעלה מן הטבע, כבראשונה,

⁸⁴ בראשית, יז' - טז'.

⁸⁵ בראשית, יז' - ג'.

⁸⁶ בראשית, יז' יז'.

⁸⁷ דברים, ל' - יב'.

⁸⁸ פסקא זו, היא, על פי הגהה בדברי רבינו זיע"א.

⁸⁹ היינו:

סופי התיבות, של פסוק "מי יעלה לנו השמימה", הוא שם הוי"ה ברוך הוא, שהוא "שם העצם" שלו יתברך.

⁹⁰ היינו:

בחינת "עליה", כמאמר הכתוב, "מי יעלה לנו השמימה",

שעל ידי מעשה המילה, האדם עולה במדריגתו.

⁹¹ היינו:

שמעשה המילה, הוא הכשר התשובה הגדולה ביותר.



אלא, על ידי 'מילה'.

אף על פי, שבראשונה לא היה צריך לבחינת 'מילה', מחמת גודל הזדככות, על ידי מסירות נפש,

אבל עכשיו, אחר לידת ישמעאל, היה צריך לבחינת 'מילה' ^{92 93} ...

וגם ממרא בעל ברית אברם, גם כן ידע שזה יהיה תקנתו, ונתן לו עצה שימול עצמו,

רק שלא רצה למול עצמו, בלתי ציווי הבורא ברוך הוא,

והיה משתוקק שיצווה לו הבורא על המילה, שיהיה מְצַוָּה ועושה ^{94 95} .

וגם, היה משתוקק, שישמעאל ישוב בתשובה ל-ה', שיגביר בחינת הקדושה על ה-'סטרא אחרא',

ואז יהיה יכול לעלות למעלה מן הטבע, ויהיה מוליד ⁹⁶ .

לכן, אחר לידת ישמעאל, כשנגלה אליו ה', נפל על פניו, כי לא יכול להסתכל, מחמת נפילתו ממדריגתו הראשונה, כנ"ל,

'וַיִּצְחַק, וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ, הֲלִבְּךָ מֵאָה שָׁנָה יִנָּלְדִי' ⁹⁷, פירוש - אם אינו למעלה מן הטבע, האיך יכול להוליד לזקוניו!?

⁹² ובזה, תתישב הקושיא ה-א', שהבאינו בדברינו - לעיל באות ז'.

⁹³ כאן האריך רבינו זיע"א, בעניין בירור הפסולת שהתבררה בלידת ישמעאל,

ולא העתקנוה, מחמת שכבר נתבארה במקומה - לעיל באות ב'.

⁹⁴ בבא קמא, לח' ע"א.

בבא קמא, פז' ע"א.

עבודה זרה, ג' ע"א.

⁹⁵ ובזה, תתישב הקושיא ה-ד', שהבאינו בדברינו - לעיל באות ז'.

⁹⁶ ובזה, תתישב הקושיא ה-ד', שהבאינו בדברינו - לעיל באות ז'.

⁹⁷ בראשית, יז' - יז'.



אלא, שביקש מהקדוש ברוך הוא, ואמר ⁹⁸, 'לו יִשְׁמַעְעָל יְחִיָּה לְפָנֶיךָ, ופירש רש"י - 'יחיה ביראתך', רצונו לומר, שישוב בתשובה, היינו, אחר שציווה אותנו הקדוש ברוך הוא על המילה, התפלל ואמר - **עתה, אם גם ישמעאל יחיה, היינו שישוב בתשובה, בוודאי כן יהיה שאלד בן למאה שנה.** ולכן, לא הקפיד הקדוש ברוך הוא, על אברהם, על אשר צחק, כי זה היה מחמת שפלותו, שידע בעצמו הבחינת נפילה, ושצריך תיקון. אבל שרה, נתבשרה אחר שנימול אברהם, וגם ישמעאל נימול - ושב בתשובה, כמאמר הכתוב ⁹⁹, 'בְּאֶשֶׁר הוּא שָׁם, שהיה צדיק באותה שעה, לכן, היה יכול אברהם להוליד אז למעלה מן הטבע, ולכן, הקפיד הקדוש ברוך הוא, על שרה שצחקה ¹⁰⁰. והנה לפי זה, היה ג' בחינות, ב-ג' זמנים, לאברהם - היינו, קודם שנולד ישמעאל, היה בחינה א', ואחר שנולד ישמעאל, היה בחינה ב', ואחר שנימול, היה בחינה ג'. וכולם היו בחינת 'אור', אך היה קצת השתנות ביניהם, אבל, בכולם, היה בגודל 'קדושה' וגודל 'אור', כי גם בחינה האמצעית, היה בגודל 'לב נְשָׁפָר וְנִדְּכָה' ^{101 102}, וכל הבחינות, נקראים בחינת 'ינס' בחינת 'אור'.

⁹⁸ בראשית, יז' - יח'.

⁹⁹ בראשית, כא' - יז'.

¹⁰⁰ ובזה, תתיישב הקושיא ה-ה', שהבאינו בדברינו - לעיל באות ז'.

¹⁰¹ תהילים, נא' - יט'.

¹⁰² היינו:

שהיה אברהם אע"ה, בצער גדול, על נפילתו ממדריגתו.



וזהו מאמר - רבי חמא בר חנינא ¹⁰³, 'יום שלישי למילתו היה, ובא הקדוש ברוך הוא ושאל בשלומי',

והקשה ב-"אור החיים": למה ביום השלישי דווקא שאל בשלומי? ע"ש, אמנם, לפי דברינו, יתבאר -

שמרמז, לבחינת 'יום', בחינה השלישית הנ"ל,

שהיה אחר שנימול, שחזר לבחינת 'יום' בחינת 'אור', כבראשונה, בהתלהבות גדולה, ותשוקה גדולה ל-ה'.

וזהו מרומז בפסוק ¹⁰⁴, 'יִירָא אֱלֹהֵי י -

ראשי תיבת 'יִירָא', אותיות 'יני',

וסוף תיבה של 'אֱלֹהֵי', גם כן אותיות 'יני',

מרמז, לבחינה האמצעית הנ"ל ¹⁰⁵, שהיה בבחינת 'לב נשָׁבֵר' ^{106 107} ...

ואמר ¹⁰⁸, 'וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵקֶל, כָּחַם הַיּוֹם י -

פירוש, שהיה יושב בגודל חמימות והתלהבות, בתשוקה ל-ה', כחוס יום הראשון,

היינו, כמו שהיה קודם שנולד ישמעאל,

¹⁰³ בבא מציעא, פו' ע"ב.

¹⁰⁴ בראשית, יח' - א'.

¹⁰⁵ היינו:

הזמן בו נולד ישמעאל, שבו כביכול נפל אברהם אע"ה ממדריגתו.

¹⁰⁶ תהילים, נא' - יט'.

¹⁰⁷ היינו:

שאותיות "יו", בגימטריא, הם חצי ממילת "לב",

להורות, שהיה בשפלות ובהכנעה, ובשברון לב.

ולהלן יתבאר.

¹⁰⁸ בראשית, יח' - א'.



כי על ידי המילה, נתקן הכל, כנ"ל,
ולכן, בא הקדוש ברוך הוא, ושאל בשלמו.
ואמר הכתוב ¹⁰⁹, 'וַיִּשָּׂא עֵינָיו, וַיִּרְא, וַהֲגִה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו' -
פירוש, שכל השלשה בחינות הנ"ל, הגינו עליו,
שאפילו בחינה האמצעית, שהיא בחינת נפילה, גם כן הגין עליו,
כי גם הוא היתה בגודל קדושה וענווה ושפלות, בבחינת 'לב נשָׁפָר' ¹¹⁰ כנ"ל.
ולחידוד העניין, של בחינת "לב נשָׁפָר" ¹¹¹, נביא בזה, לדברי רבינו זיע"א במקום
אחר. וכדלהלן.
שכן, על מאמר הכתוב ¹¹², "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלָיו, מֵאֵהָל מוֹעֵד
לְאמֹר", כתב רבינו זיע"א ¹¹³:
דהנה, מילת "לב", עולה בגימטריא למניין 32,
וחצי ממילת "לב", עולה בגימטריא למניין 16.
ואם כן, כאשר נאמר בפסוק ¹¹⁴, "זָבַחַי אֱלֹהִים רוּחַ נְשֻׁבָּה, לֵב נְשֻׁבָּה וְנִדְבָה,
אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה",
"לב נשָׁפָר", הוא חצי, והיינו 16.
והנה, מניין 16, הוא בגימטריא של אותיות "וי",
וממילא, כאשר נאמר בפסוק ¹¹⁵, "וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה, בִּיאור הדבר, הוא, וַיִּקְרָא,

¹⁰⁹ בראשית, יח' - ב'.

¹¹⁰ תהילים, נא' - יט'.

¹¹¹ תהילים, נא' - יט'.

¹¹² ויקרא, א' - א'.

¹¹³ בדרוש לפרשת זכור.

¹¹⁴ תהילים, נא' - יט'.

¹¹⁵ ויקרא, א' - א'.



והיינו, שמחמת שהיה משה רע"ה ענוותן, וקיים בעצמו "לב נְשֻׁבֵר", שהוא
אותיות וי,

הוא זכה, ל-קרא.

כי מי שמקיים בעצמו את מידת הענווה, אזי, הוא זוכה לקבל קריאה מאת
הבורא ית"ש.

ט. בביאור קושיא ב' 116, כתב דודי הגה"ק רבי שלמה אסולין זיע"א 117 :

118 ונראה, שההכרח לזה, ממה שאמר הכתוב, פתח "האהל", ולא אמר פתח
"אהלו".

שלשון פֶּתַח "הָאֵהֶל", ב-ה' הידיעה, משמע האוהל הידוע והמפורסם 119 .

וכאן בפסוק, היה לו לומר, והוא יושב פֶּתַח אֵהֶלוּ, ולמה אמר פֶּתַח הָאֵהֶל?

על כורחך, שהכוונה לאוהל המיוחד והידוע, להכניס שם אורחים.

וביאור העניין הוא -

שהרי כבר כתב רש"י לקמן 120, שהיו לאברהם אוהלים הרבה, ונמשכו מאלוני

ממרא עד חברון,

וביניהם, היו לו אוהלים המיוחדים לו ולאשתו, כמו שכתב כן רש"י בפרשת לך לך

121, עיין שם.

116 אשר הובאה לעיל באות ז'.

117 בספרו הקדוש "שמן למאור" בפרשתן.

118 לשונו הקדוש, מועתק בזה במלואו.

119 וזה לשון קודשו של רבינו זיע"א - בסוגריים מרובעות:

כמו שכתב רש"י בפרשת לך לך (בראשית, יד' - י'), ובפרשת חיי שרה (בראשית, כד' - כז'), ובפרשת
משפטים (שמות, כב' - יט').

ועיין רש"י ריש פרשת ויצא (בראשית, כח' - יא'), וברש"י חגיגה יא' ע"א ד"ה במים.

120 בראשית, יט' - יז'.

121 בראשית, יב' - ח'.



וכן, בוודאי היו לו אוהלים המיוחדים לעבדיו ובני ביתו, והיה לו גם אוהל המיוחד להכנסת אורחים.

ומתוך כל אוהליו שהיו לו, אוהל זה של הכנסת אורחים, היה יותר ידוע ומפורסם מכולם,

ועליו אמרו חז"ח במדרש שוחר טוב¹²², שפתח לו פתחים לכל רוח, והיה מקבל בו את העוברים ושבים.

וכיוון שכתוב בפסוק, פֶּתַח הָאֵהָל, ב-ה' הידיעה,

על כורחך, שהכוונה לאוהל הידוע, שהוא האוהל המיוחד להכנסת אורחים,

כי אם היה הכוונה לאוהל המיוחד לו, היה צריך לכתוב, והוא יושב פֶּתַח אֵהָלוֹ.

וכיוון שישב בַּפֶּתַח האהל, המיוחד לאורחים,

על כורחך, שהוא כדי לראות, אם יש עובר ושב להכניסם לביתו¹²³.

והנה, בביאור קושיא ד'¹²⁴, כתב מו"ז הגה"ק רבינו עמור אביטבול זיע"א¹²⁵:

¹²⁶ ואני בעוניי, זיכני ה' לפרש, בהקדם מה שאמרו רבותינו ז"ל במדרש¹²⁷, והביאו הרב זרע ברוך¹²⁸ -

דמה שאמר, והוא יֵשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל,

וכן כל שם תואר האהל שבפרשה, רמז, על בית המדרש שישב שם אברהם,

על דרך¹²⁹, אָדָם פִּי יָמוֹת בְּאֵהָל.

¹²² מזמור קי'.

¹²³ עד כאן לשון קודשו.

¹²⁴ אשר הובאה לעיל באות ז'.

¹²⁵ בספרו הקדוש "עומר התנופה" בפרשתו.

¹²⁶ לשונו הקדוש, מועתק בזה במלואו.

¹²⁷ בראשית רבה, פרשה מח', ז'.

¹²⁸ דף טו' ע"א.



ועוד נקדים, מה דאיתא בפרקי אבות ¹³⁰ -

מנין שאפילו אחד שיושב ועוסק בתורה, ששכינה שרויה עליו?

שנאמר ¹³¹, בְּכֹל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֶזְכֵּר אֶת שְׁמִי אָבוֹא אֵלָיְךָ וּבִרְכָתֶיךָ.

מכאן מובן -

שאפילו אחד שיושב ועוסק בתורה, שכינת א-ל רם, שורה עליו,

ולכן אמר הפסוק ¹³², וַיֵּרָא אֵלָיו ה'.

ואם תאמר -

ומה טעם נראה אליו?

על כן בא הפסוק לתרץ -

וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל ¹³³, שהיה יושב בבית המדרש, אף על פי שהיה בטל ולא

עסק בתורה.

כיוון שמחמת אונס המילה לא עסק, חֲשַׁב עליו הפסוק, כאילו עסק.

דאם חֲשַׁב אדם לעשות מצווה, ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה

¹³⁴,

ולכן, נגלה אליו הבורא ית"ש ¹³⁵.

¹²⁹ במדבר, יט' - יד'.

¹³⁰ פ"ג מ"ו.

¹³¹ שמות, כ' - כ'.

¹³² בראשית, יח' - א'.

¹³³ בראשית, יח' - א'.

¹³⁴ ברכות, ו' ע"א.

¹³⁵ עד כאן לשון קודשו.



ולאור המתבאר במאמר זה, שהמחובר אל הבורא ית"ש בסוד "קדושת הברית - מקור הדעת", הרי הוא "שר החסד ושר התורה - לדורו ולדורות עולם", אפשר לבאר בזה כדלהלן:

הן פירושו של דודי הגה"ק רבי שלמה אסולין זיע"א, והן פירושו של מו"ז הגה"ק רבינו עמור אביטבול זיע"א, מתמזגים לחיבור אחד בל ינותק, שכן, מחמת שהיה אברהם אע"ה מחובר אל הבורא ית"ש בסוד "קדושת הברית - מקור הדעת",

והיה "שר החסד ושר התורה - לדורו ולדורות עולם",

אזי, אותו "אוהל" המיוחד לעשיית החסד, היה "אוהל" המיוחד לדברי תורה ותפילה,

וכאשר הוא היה אנוס מלעסוק בתורה, וממילא אף בענייני חסד,

הוא היה יושב בפתח האוהל, להורות, את השתוקקותו אל הבורא ית"ש,

ומשכך, זכה אברהם אע"ה, לגילוי אור שכינתו יתברך, עליו.

ל. ידועים ומפורסמים, דברי רבותינו ז"ל במסכת כתובות ¹³⁶ :

"עני - עני בדעת,

עשיר - עשיר בדעת",

ופירש רש"י הקדוש:

" עני בדעת' - אין בדעתו ליתן לה נדוניית עשיר, אלא, נדוניית עני".

והיינו:

שביאור המילה "עני", היינו, "קמצן".

והנה, ביאור המילה "דעת", הוא חיבור ¹³⁷ :

¹³⁶ no' ע"א.

¹³⁷ "והאדם ידע את חנה אשתו, ומהר ותלד את קין, ותאמר, קניתי איש את יהוה", (בראשית, ד' - ו').



- וממילא אם כן, המחובר אל הבורא ית"ש בסוד "קדושת הברית - מקור הדעת",
הרי הוא העשיר הגדול ביותר, מחמת שאינו "קמצן",
אלא, בעל "עין טובה", אשר כל רצונו ומבוקשו הוא להיטיב לזולתו.
ומעתה, צא ולמד, עד כמה גדולה כוחה של מצוות "ברית המילה", בסוד "קדושת
הברית - מקור הדעת":
- א. מצווה זו, מכניעה את ליבו של האדם, אל הבורא ית"ש,
ומביאה אותו, להבנה, שאי אפשר להתקרב להבורא ית"ש, ללא בחינת "לב
נְשָׁבֵר" ^{138 139}.
- ב. משכך, מצווה זו, מביאה את האדם, לידי "פתיחת הלב" לדברי התורה
הקדושה ¹⁴⁰.
- ג. מצווה זו, מביאה את האדם, לידי התגלות מהבורא ית"ש, ולידי
התקרבות ועליה רוחנית ¹⁴¹.
- ד. מצווה זו, מביאה את האדם, לידי חיפוש "תכלית" מידת החסד, באופן
האמיתי ביותר ¹⁴².

"וַיִּשְׁכְּמוּ בַבֶּקֶר, וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵי יְהוָה, וַיִּשְׁבּוּ וַיִּבְאוּ אֶל בֵּיתֶם הַרְמֵתָה, וַיַּדַּע אֶלְקָנָה אֶת חֲנָה אִשְׁתּוֹ, וַיִּזְכְּרָה
יְהוָה", (שמואל א', א' - יט').

ומבואר:

דמצוות "עונה", שהיא חיבור ב' גופים לאחד,

וכמאמר הכתוב (בראשית, ב' - כד'), "עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ, וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ, וְהָיוּ לְבָשָׂר
אֶחָד",

נקראת בשם "ידיעה", שהיא משורש "דעת".

¹³⁸ תהילים, נא' - יט'.

¹³⁹ וכמו שנתבאר באות ח'.

¹⁴⁰ וכמו שנתבאר באותיות ג' ו-ט'.

¹⁴¹ וכמו שנתבאר באות ח'.

¹⁴² וכמו שנתבאר באות ט'.



ה. בשילוב מצווה זו, יחד עם "עסק התורה", ממשיך האדם את תיקונו של אדם הראשון,

ונעשה, "שר החסד ושר התורה - לדורו ולדורות עולם" ¹⁴³.

יתן ה' יתברך, ונזכה לזכך את גופינו במצווה זו,

ועל ידי כך, נתקדש בכל הקדושות והמעלות אשר נתבארו במאמר זה. אמן.

¹⁴³ וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר בְּאוֹת ו'.

לזיכרון עולם בהיכל ה'

- הגה"ק רבי רפאל משה אלבאז בן רבי שמואל זיע"א
- הגה"צ רבי דוד מסעוד עובדיה בן אסתר זיע"א
- הגה"צ רבי חיים וואלקין בן צביה זיע"א
- הגה"צ רבי משה איבגי בן אסתר זיע"א
- הגה"ק רבי שלמה אסולין בן שמחה (שתח"י) זיע"א
- רבי אברהם איבגי בר רחמה זצ"ל
- רבי שלום איבגי בר רחמה זצ"ל
- צורי (צורישדי) גניש ז"ל בן יולנדה תחי'
- אפרים (אפי) ביתן בן קונפיטה ז"ל
- משה חיון בר קוקה ז"ל
- דב לוסטרניק בר אביבה ז"ל
- משה מושי מקסים בן לילה תהילה ז"ל

~~~

- הצדקת מזל טוב אלבאז (לבית סודרי) בת רבקה ע"ה
- הצדקת מרים רמו עובדיה בת אסתר ע"ה
- הצדקת ברוריה מויאל בת חוה ע"ה
- זוהרה פרץ (לבית כהן) בת רחל ע"ה
- מזל טוב סיגלר (לבית עובדיה) בת זוהרה ע"ה
- רחל עמוס (לבית מלכה) בת אסתרלייה ע"ה
- אליס חוה עישה לוי (לבית סיבונג) בת גרסיה ע"ה
- חנה בת ליליאן ע"ה
- חנה אילוז בת פרוחה ע"ה
- איילה בת נעמי ע"ה

לעילוי נשמתם הטהורה

של כל הקדושים והקדושות אשר נרצחו על קידוש ה'

במלחמת שמחת תורה תשפ"ד